

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ
ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΑΙ ΕΠΑΛ (ΟΜΑΔΑ Β΄)
ΔΕΥΤΕΡΑ 16 ΜΑΪΟΥ 2016 - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1.

Ο συγγραφέας πραγματεύεται τα χαρακτηριστικά της φιλίας. Αρχικά, επισημαίνει τη διαχρονική σημασία της για τους ανθρώπους. Στη συνέχεια, προσδιορίζει τη φιλία ως αμοιβαία εύνοια, αγάπη και εκτίμηση ανάμεσα σε ανθρώπους, ενώ αποκλείει τη σύναψη φιλίας με κάτι άψυχο. Ακόμα, ακολουθώντας την άποψη του Αριστοτέλη, διακρίνει τη φιλία σε αυτήν που αποσκοπεί στην ωφέλεια, σε αυτή που αποβλέπει στην ευχαρίστηση, και σ' αυτή που στηρίζεται στην ηθική αρετή. Διευκρινίζει, όμως, ότι η τέλεια φιλία είναι αυτή που βασίζεται στην ομοιότητα των δύο ανθρώπων ως προς την ηθική τους. Καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι πραγματικοί φίλοι είναι οι μοναδικοί σύμβουλοι και κριτές κάθε ατόμου στις δύσκολες στιγμές.

B1.

α. ΛΑΘΟΣ

β. ΣΩΣΤΟ

γ. ΣΩΣΤΟ

δ. ΣΩΣΤΟ

ε. ΛΑΘΟΣ

B2. α)

Διαίρεση:

Διαιρετέα έννοια: φιλικές σχέσεις

Διαιρετική βάση: είδη φιλίας / κατά τον Αριστοτέλη

Μέρη Διαίρεσης: «διά το χρήσιμον», «δι' ηδονήν», «διά το αγαθόν»

Αιτιολόγηση: Αιτιολογείται το κάθε είδος φιλικής σχέσης. Ενδεικτική λέξη «επειδή» - εισαγωγή δευτερευουσών αιτιολογικών προτάσεων.

εναλλακτικά

Παραδείγματα: Παρατίθενται ενδεικτικά παραδείγματα για το πότε είναι χρήσιμος ο φίλος (για τις υποθέσεις ... φιλοδοξίες μας κτλ.) και για την ευχαρίστηση που προκαλεί η φιλία (είναι διασκεδαστικός ... συμπαίκτης κτλ.)

B2. β) Άλλωστε: εμφατική πρόσθεση επιχειρήματος

δηλαδή: επεξήγηση

Όταν: προϋπόθεση

λοιπόν: συμπέρασμα

B3. α) εγκωμίασαν: επαίνεσαν / ύμνησαν

ευχαρίστηση: τέρψη / απόλαυση / ικανοποίηση

συναναστροφής: επαφής / επικοινωνίας / συγχρωτισμού

ακατάλυτη: απόρθητη / ανίκητη

φθείρεται: διαβρώνεται / καταστρέφεται

β) οικεία: ξένα / ανοίκεια

επιδέξιος: αδέξιος / ανίκανος

ωφέλεια: ζημία / βλάβη

αξία: απαξία

αυστηρό: επιεική / χαλαρό

B4.α) «διά το χρήσιμον»: όρος – παραπομπή διακειμενικότητας

«αγαπά»: αμφισβήτηση / εμφατική ειρωνεία

(υλικό ή ηθικό): επεξήγηση / διευκρίνιση

β) β' ενικό ρηματικό πρόσωπο: αμεσότητα, ζωντάνια, οικειότητα.

α' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο: καθολικότητα - συλλογικότητα, ενεργοποίηση του δέκτη για τον προβληματισμό του πομπού.

Γ

Κυρίες και Κύριοι

Πρόλογος

Ο άνθρωπος έχει έμφυτη την επιθυμία να συνυπάρχει με άλλους ανθρώπους, να συνδέεται μαζί τους και να αναπτύσσει φιλικούς δεσμούς και στο πλαίσιό τους να συμβιώσει.

Σκέλος α': Χαρακτηριστικά της γνήσιας φιλίας

1. **Ειλικρίνεια:** Οι ειλικρινείς φίλοι δεν κρύβουν από τους φίλους τους την αλήθεια. Κρίνουν αυστηρά τις κακές πράξεις ή παραλείψεις των φίλων τους. Έτσι εμποδίζουν τη διαίωνηση των ελαττωμάτων των φίλων τους, και στερεώνουν περισσότερο τις γνήσιες φιλικές σχέσεις.
2. **Ανιδιοτέλεια:** Οι ανιδιοτελείς φίλοι δεν συνδέονται με βάση με το συμφέρον, και τον ταπεινό υπολογισμό.
3. **Κοινά ενδιαφέροντα:** Ο άνθρωπος εκτός από έλλογο ον είναι και ον με συναισθήματα. Η ανάγκη του να μοιράζεται τους πόθους, τους καημούς, τους προβληματισμούς του εκφράζεται μέσω της φιλίας. Όταν υπάρχουν κοινά ενδιαφέροντα ανάμεσα σε δυο ανθρώπους, είναι δυνατό να διαμορφωθούν φιλικές σχέσεις μεταξύ τους.
4. **Ιδανικά:** Οι άνθρωποι που πιστεύουν σε ανώτερα ιδανικά μπορούν να δημιουργήσουν στενές φιλικές σχέσεις. Γιατί τα ιδανικά εμπνέουν υψηλούς σκοπούς και ανώτερες επιδιώξεις.
5. **Άμιλλα:** Η ευγενής άμιλλα και ο καλός συναγωνισμός συνδέουν τους φίλους. Γιατί η άμιλλα ξυπνάει τις κρυμμένες ικανότητες των φίλων. Η επιτυχία του ενός φίλου δεν αφήνει τον άλλο να κοιμηθεί. Ο επιτυχημένος φίλος γίνεται πρότυπο για μίμηση στον άλλο φίλο.
6. **Πνεύμα συνεργασίας:** Η ειλικρινής συνεργασία δημιουργεί προϋποθέσεις για φιλικές σχέσεις ανάμεσα στους ανθρώπους. Οι σωστές φιλικές σχέσεις δημιουργούνται και αναπτύσσονται με τη συνεργασία και με την ευγενική άμιλλα.

Σκέλος β': Ο ρόλος των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στη δημιουργία σχέσεων

1. Αν και η φιλία, για να είναι γνήσια, είναι αναγκαίο να στηρίζεται στην αμεσότητα της επικοινωνίας και των διαπροσωπικών σχέσεων, τα

τελευταία χρόνια με την είσοδο των μέσων κοινωνικής δικτύωσης έχουν παρατηρηθεί σχέσεις, οι οποίες διαμορφώνονται στο πλαίσιο της διαδικτυακής επικοινωνίας. Συχνά, βέβαια, αυτές αμφισβητούνται εξαιτίας της αποπροσανατολισμένης και επιφανειακής μορφής τους. Παρόλα αυτά οι σύγχρονοι έφηβοι επιλέγουν το διαδίκτυο λόγω της αμεσότητάς του. **Η ταχύτητα και ευρύτητα των σελίδων αυτών επιτρέπει τη δημιουργία σχέσεων με ανθρώπους από όλο τον κόσμο.**

2. Οι σχέσεις στο διαδίκτυο διαμορφώνονται με βάση τα **κοινά ενδιαφέροντα εφήβων με διαφορετική προέλευση**, ερεθίσματα και κοινωνική ζωή.
3. Σε μια εποχή στην οποία η ασφάλεια των σχέσεων παίζει σημαντικό ρόλο εξαιτίας των κοινωνικών προβλημάτων **οι νέοι πληκτρολογούν και καθορίζουν τις σχέσεις τους από απόσταση**. Έτσι αισθάνονται ότι μπορούν να προστατευτούν και να μην πληγωθούν.
4. Σ' ένα διαδικτυακό περιβάλλον η «πρόσωπο με πρόσωπο» επαφή εξαφανίζεται. Η χαρά της διαπροσωπικής επαφής αντικαθίσταται από το πληκτρολόγιο και την οθόνη του υπολογιστή. Η πλειοδοσία σε «φίλους» θεωρείται κατόρθωμα. Αγνοούμε όμως ότι πρόκειται για μια πλασματική κατάσταση, διότι ελάχιστοι από αυτούς θα είναι κοντά μας σε δύσκολες στιγμές.
5. Η φιλία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχει τους δικούς της όρους. **Στις διαδικτυακές σελίδες δίνεται περισσότερη έμφαση στην εικόνα και όχι στην ουσία.**

Όσο κι αν έχουν αλλάξει οι σχέσεις, η φιλία ως θεμελιώδης κοινωνικός δεσμός είναι ανάγκη να προστατευτεί από την αλλοτρίωση και τη σύγχυση στην οποία υποβάλλεται ο σύγχρονος άνθρωπος εξαιτίας της παρέμβασης των απρόσωπων και ψυχρών μηχανικών μέσων.

Ο άνθρωπος από τη φύση του είναι προορισμένος να ζει με τους συνανθρώπους του αρμονικά και ισορροπημένα με φιλία και αγάπη.

Επίλογος

Οι φιλίες δοκιμάζονται μέσα από την κατά πρόσωπο επικοινωνία, την ειλικρινή ανταλλαγή απόψεων και ανταπόδοση συναισθημάτων. Το διαδίκτυο είναι εργαλείο, είναι το μέσο, όχι ο σκοπός. Αν συνειδητοποιήσουμε τα παραπάνω, τότε θα βρούμε τον πραγματικό δρόμο της φιλίας που περνάει μέσα από τον άλλον και όχι μέσα από τους ηλεκτρονικούς λαβυρίνθους.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Δευτέρα 16 Μαΐου 2016

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Μετά από πολλά χρόνια στο μάθημα της νεοελληνικής γλώσσας δόθηκε στους μαθητές κείμενο ενός από τους μεγαλύτερους πνευματικούς ανθρώπους του τόπου, του Ευάγγελου Παπανούτσου, ο οποίος στο βιβλίο του «Πρακτική Φιλοσοφία» παραθέτει απόψεις πάντα επίκαιρες για το ζήτημα της φιλίας. Οι μαθητές κλήθηκαν να απαντήσουν σε μια σειρά εύστοχων και καλά δομημένων ερωτήσεων στο τμήμα της γλωσσικής εξέτασης. Χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία, με προσοχή και σύνεση θα μπορούσαν να διεκπεραιώσουν το διαγώνισμα.

Το θέμα της έκθεσης άπτεται των άμεσων ενδιαφερόντων τους τόσο στις διαπροσωπικές τους σχέσεις όσο και στην διαδικτυακή καθημερινή τους ζωή. Τα χαρακτηριστικά της γνήσιας φιλίας στο α' σκέλος της έκθεσης αποτελούν μέρος της εμπειρίας ζωής του ανθρώπου, ενώ οι απόψεις των μαθητών για τον ρόλο των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στη δημιουργία φιλικών σχέσεων συνιστούν παραμέτρους του σύγχρονου νεανικού βίου.

Ευχόμαστε στους μαθητές καλή συνέχεια στις εξετάσεις τους.